

2. VAJE – CELOSTNI PREDRAČUN POSLOVANJA

V podjetju Star proizvajajo nadomestne dele za avtomobilsko industrijo, in sicer proizvajajo dva proizvoda, A in B. Pričakujejo, da bodo cene neposrednega dela in dokončanih proizvodov približno enake kot v preteklem letu, in sicer je načrtovana prodajna cena za proizvod A 100 d.e., za proizvod B pa 150 d.e. Načrtujejo naslednji obseg prodaje v prvem trimesečju prihodnjega leta:

	Jan	Feb	Mar	Skupaj
Proizvod A	500	650	730	1.880
Proizvod B	300	350	450	1.100

1. Pripraviti je potrebno predračun prodaje za prvo trimesečje.

	Jan	Feb	Mar	Skupaj
Proizvod A				
1. načrtovana prodaja (enote)	500	650	730	1880
2. prodajna cena enote	100	100	100	
3. Načrtovani prihodki	500*100 50.000	650x100 65.000	730x100 73.000	188.000
Proizvod B				
1. načrtovana prodaja	300	350	450	1.100
2. prodajna cena enote	150	150	150	
3. načrtovanih prihodki	300x150 45.000	350x150 52.500	450x150 67.500	165.000
4. Načrtovani prihodki skupaj	95.000	117.500	140.500	353.000

2. Predračun proizvodnje:

V podjetju načrtujejo, da bodo v mesecu **aprilu prodali 800** enot proizvoda A in 500 enot proizvoda B. 1. januarja imajo v zalogi 100 proizvodov proizvoda A in 50 proizvodov proizvoda B. V podjetju vodijo politiko zalog, da želijo imeti v začetku meseca v zalogi toliko proizvodov, da z njimi lahko pokrijejo 20% načrtovane prodaje v tem mesecu.

KOLIČINSKO (ŠTEVILO PROIZVODOV)

	Jan	Feb	Mar	Skupaj
Proizvod A				
1. načrtovana prodaja (enote)	500	650	730	1.880
2.+ proizvodi v končni zalogi (št.)	130 (20%od650)	146 (20%od730)	160 (20%od800)	436
3. = celotne potrebe po proizvodih (št.)	630	796	890	2.316
4. - proizvodi v začetni zalogi	100 OTV.z.	130 z.1.2.	146 z.1.3.	-376
5. =proizvedene enote	530 (630-100)	666 (796-130)	744 (890-146)	1.940
Proizvod B				
1. načrtovana prodaja (enote)	300	350	450	1.100
2.+ proizvodi v končni zalogi	70	90	100	260
3.= celotne potrebe po proizvodih	370	440	550	1.360
4.- proizvodi v začetni zalogi	50 OTV	70 Z.1.2.	90 Z 1.3.	210
5.= proizvedene enote	320	370	460	1.150
	370-50(3-4)	440-70		

3. Predračun nabave materiala:

Za en proizvod A potrebujejo 20 kg materiala X, katerega cena je 2 d.e. na kg, za en proizvod B pa potrebujejo 15 kg materiala Y, katerega cena je 3 d.e. na kg. **1. januarja imajo v zalogi 1.060 kg materiala X in 480 kg materiala Y.** V skladu s politiko zalog imajo v začetku vsakega meseca v skladišču toliko materiala, da z njim lahko proizvedejo 10% načrtovane proizvodnje tega meseca. **Načrtovana proizvodnja v aprilu je 800 proizvodov A in 500 proizvodov B.**

	Jan	Feb	Mar	Skupaj
Material X				
1. načrtovana proizvodnja pr. A - izdelek	530	666	744	1.940
2. x načrtovan potrošek na enoto	20 kg	20 kg	20 kg	
3.= poraba materiala v mesecu (kg)	10.600	13.320	14.880	38.800
4.+ material v končni zalogi(10% načrt.proizvodnje) (kg)	1.332	1.488	1.600	4.420
5.= celotne potrebe po materialu v Kg	11.932	14.808	16.480	43.220
6.- material v začetni zalogi-Kg	-1.060 St.1.1.po datek	-1.332 Proiz.v februarju.	-1.488	3.880
7.= material, ki ga je potrebno nabaviti (kg)	10.872	13.476	14.992	39.340
8. x nabavna cena enote materiala (€)	2€	2€	2€	2€

10.= Nabavna vrednost materiala (€)	21.744€ (7*8)	26.952€	29.984€	78.680€
Material Y				
1. načrtovana proizvodnja pr. B v kos	320	370	460	1.150
2. x načrtovan potrošek na enoto v kg	15	15	15	15
3.= poraba materiala v mesecu (kg)	4.800 (320*15)	5.550	6.900	17.250
4.+ material v končni zalogi kg	555 (5.550*10%)	690 (6.900*10%)	750 (500*15*10%)	1995
5.= celotne potrebe po materialu kg	5.355 (3+4)	6.240	7.650	19.245
6.- material v začetni zalogi 320*15*10% kg	-480	-555	-690	-1.725
7.= material, ki ga je potrebno nabaviti kg	4.875 (5-6)	5.685	6.960	17.520
8.x nabavna cena enote materiala (€)	3€	3€	3€	3€
9.= Nabavna vrednost materiala (€)	14.625€ (7*8)	17.055€	20.880€	52.560€

4875*3

4. Predračun neposrednih stroškov dela:

Za en proizvod A potrebujejo **2 uri neposrednega dela**, za proizvod B pa potrebujejo **4 ure neposrednega dela**, načrtovana urna postavka je 10 d.e..

	Jan	Feb	Mar	Skupaj
Proizvod A				
1. načrtovana proizvodnja (enote)	530	666	744	1.940
2. neposredne delovne ure / proizvod	2	2	2	2
3. = načrtovane neposredne delovne ure	1.060	1.332	1.488	3.880
4. načrtovana urna postavka (€)	10	10	10	10
5. Načrtovani neposredni stroški dela (d.e.)	10.600	13.320	14.880	38.800
Proizvod B				
1. načrtovana proizvodnja (enote)	320	370	460	1150
2. neposredne delovne ure / proizvod	4	4	4	
3.= načrtovane neposredne delovne ure	1.280	1.480	1.840	4.600
4. načrtovana urna postavka (€)	10	10	10	
5. Načrtovani neposredni stroški dela (€)	12.800	14.800	18.400	46.000

5. Predračun posrednih proizvodjalnih stroškov:

Analiza posrednih proizvodjalnih stroškov kaže, da so nekateri od njih stalni, drugi spremenljivi, nekateri pa imajo tako svoj stalni kot spremenljivi del. Struktura posrednih proizvodjalnih stroškov je prikazana v tabeli.

vrsta posrednega stroška	stalni posredni stroški / mesec	koeficient dodatka
energija	-	2 € / nep. del uro
vzdrževanje	800 €	0,5 € / nep. del. uro
nadzor	200 €	-

amortizacija	300 €	-
drugo	100 €	1 € / nep. del. uro

Skupaj posredni str. 1.400 na mesec € K nepord.del.ur. 3,5€

Predračun **posrednih** proizvodjalnih stroškov:

	Jan	Feb	Mar	Skupaj
Proizvod A				
1. načrtovana proizvodnja (enote)	530	666	744	1.940
2. načrtovane neposredne delovne ure	(tab.4) 1.060	1.332	1.488	3.880
3. koeficient dodatka spremen. posr. stroškov	(tab.5) 3,5 €	3,5 €	3,5 €	3,5 €
3.= načrtovani spremenljivi posredni stroški v €	3.710	4.662	5.208	13.580
Proizvod B				
1. načrtovana proizvodnja (enote)	(tab. 4) 320	370	460	
2. načrtovane neposredne delovne ure x	(320*4)1.280 (Tab. 4)	1.480	1.840	4.600
3. koeficient dodatka spremen. posr. stroškov	(2+1+0,5)=3,5 Tab. 5	3,5	3,5	
4.= načrtovani spremenljivi posredni stroški €	4.480	5.180	6.440	16.100
5. + Načrtovani stalni posredni stroški €	1.400 (skupaj tab. 5)	1.400	1.400	
6.= Celotni načrt. posredni proizvod. Stroški za A in B v €	9.590	11.242	13.048	33.880

(3.710€+4.480€+1.400€)

Podjetje prenaša na stroškovne nosilce vse proizvodjalne stroške. Iz tega izhaja, da moramo za posamezen proizvod izračunati proizvodjalno ceno. Dogovorili so se, da vse **posredne** proizvodjalne

stroške prenašajo na stroškovne nosilce na podlagi **neposrednih** delovnih ur. Izračun količnika dodatka posredni proizvodjalnih stroškov je:

$$K = \frac{\text{vsi posredni proizv. stroški}}{\text{neposredne delovne ure}} = \frac{33.880 \text{ €}}{(4.600+3.380)8.480 \text{ ure}} = 4\text{€/h}$$

(Za A in B proizvod)

Predračunske proizvodjalne cene:

Prvina	Cena (€)	Proizvod A		Proizvod B	
		potrošek / proizvod	strošek / proizvod (€)	potrošek / proizvod	strošek / proizvod (€)
1. material X	2€	20kg	(2x20) 40€	-	-
2. material Y	3€	-	-	15kg	45€.
3.neposredni stroški dela 4	10€	2h	2x10 20 €	4€	10x4 40 €
4.posredni proizv. str.	4€/h	2h ↓	4x2 8 €	4 €	4x4 16 €
5.skupaj proizv. stroški			68 €		101 €

Nal. 5

6. Predračun proizvodjalnih stroškov prodanih proizvodov

Dobiček podjetja je razlika med prihodki in odhodki. Odhodki se nanašajo na prodane proizvode.

Proizvod	Načrtovana prodaja v prvem trimesečju (v enotah)	Proizvavalna cena (v d.e.)	Proizvavalni stroški prodanih proizvodov (v d.e.)
Proizvod	1.880	* 68 €	→ 127.840 €

A			
Proizvod B	1.100	* 101 €	111.100€
skupaj			238.940€

7. Predračun stroškov prodajanja in splošnih aktivnosti

V podjetju so ugotovili, da znašajo spremenljivi stroški prodaje 8 € na prodano enoto proizvoda A in 15 € na prodano enoto proizvoda B. Vsi ostali stroški so stalni, in sicer so ugotovili, da imajo 3.350 €. stalnih stroškov prodaje in splošnih aktivnosti mesečno.

	Jan	Feb	Mar	Skupaj
Proizvod A				
1. načrtovana prodaja - enot	500	650	730	1.880
2. spremenljivi stroški prodaje na enoto proiz.	8€	8€	8€	8€
3. = načrtovani spremenljivi stroški prodaje	4.000€	5.200€	5.840€	15.040€
Proizvod B				
1. načrtovana prodaja enot x	300	350	450	1.100
2. spremenljivi stroški prodaje na enoto proiz.	15€	15€	15€	
3. = načrtovani spremenljivi stroški prodaje	4.500€	5.250€	6.750€	
4. + Načrtovani stalni stroški prodaje in splošnih aktivnosti	3.350€	3.350€	3.350€	
5.= Celotni načrt. stroški prodaje in splošnih aktivnosti	11.850€ (3A+3B+4B)	13.800€	15.940€	41.590€

4000+4500+3350

8. Predračunski izkaz poslovnega izida (v d.e.)

1	Prihodki	353.000€
2	Proizvajalni stroški prodanih proizvodov	238.940€
3	Prispevek za kritje stroškov prodajanja in splošnih dejavnosti ter dobička (1 – 2)	114.060€
4	Stroški prodajanja in splošnih aktivnosti	41.590€
5	Dobiček iz poslovanja (3 – 4)	72.470€

9. Obračunski izkaz poslovnega izida (v d.d.)

	kategorija	Uresničeno	Načrtovano	Odmik	Pojasnilo
1	Prihodki	343.620	353.000	-9.380	Neugoden T1
2	Proizvajalni stroški prodanih količin	224.402	238.940	- 14.538	Ugoden T6
3	Prispevek za kritje stroškov prodajanja in splošnih dejavnosti ter dobička (1-2)	119.218	114.060	5.158	Ugoden (1-2)
4	Stroški prodajanja in splošnih aktivnosti	39.370	41.590	-2.220	Ugoden T7
5	Dobiček iz poslovanja (3-4)	79.848	72.470	7.378	Ugoden T8

CELOSTNI OBRAČUN POSLOVANJA PODJETJA

Podjetje Star je po zaključku prvega trimesečja ugotovilo, da je pri enaki proizvodnji prodala le 1.640 proizvodov A, vendar je bila dosežena prodajna cena 108 d.e. Pri enaki proizvodnji so prodali 10 proizvodov B več od načrtovane, dosežena pa je bila enaka prodajna cena. Poraba neposrednega dela je bila enaka načrtovani. Uresničeni neposredni stroški materiala so bili enaki načrtovanim. Uresničeni posredni proizvodjalni stroški so bili višji od načrtovanih, in sicer je bil višji stalni del teh stroškov, ki je znašal 5.088 d.e. v celotnem trimesečju. Drugačni od načrtovanih so bili tudi stalni stroški prodaje in splošnih aktivnosti, ki so znašali 9.600 d.e.

Naloga računovodje je, da pripravi obračune, ki jih primerja z ustreznimi predračuni in ugotovi odmike, in sicer po metodi gibljivega predračunavanja.

Obračuni morajo biti sestavljeni po enaki metodiki kot predračuni in za isto obdobje, sicer podatki iz predračunov in obračunov med seboj niso primerljivi in zato ni mogoče ugotavljati odmikov. Sestavimo obračune po istem vrstnem redu kot predračune in upoštevajmo enako metodiko.

1. Obračun prodaje

	Količina	Prodajna cena	Prihodki (d.e.)
Proizvod A	1640	108€	177.120€
Proizvod B	1110	150€	166.500€
Skupaj	2750		343.620€

2. Obračun proizvodnje

	Proizvod A	Proizvod B
prodaja (enote)	1640	1110

+ proizvodi v končni zalogi	400 (160+240)	90 (100(-10))=
= celotne potrebe po proizvodih	2.040	1.200
- proizvodi v začetni zalogi	100	50
= proizvedene enote	1940	1150

3. Obračun nabave materiala je enak predračunu

4. Obračun neposrednih stroškov dela je enak predračunu

5. Obračun posrednih proizvodjalnih stroškov

Spremeni se samo znesek načrtovanih stalnih posrednih stroškov, ki znaša 5.088 d.e. Skupni posredni stroški znašajo 34.768 d.e. Nov količnik dodatka posrednih stroškov tako znaša:

$$K = \frac{\text{vsi posredni proizv. stroški}}{\text{neposredne delovne ure}} = \frac{34.768}{8.480} = 4,1 \text{ d.e./h}$$

$$(T 4A3.880+T4b4.600)$$

Obračunske proizvodjalne cene se zato spremenijo:

Prvina	Cena (d.e.)	Proizvod A		Proizvod B	
		potrošek / proizvod	strošek / proizvod (d.e.)	potrošek / proizvod	strošek / proizvod (d.e.)
material X	2	20 kg	40€	-	
material Y	3	-		15 kg	45€
neposr. stroški dela	10	2 ure	20€	4 ure	40€
posr. proizv. str.	4,1	2 ure	€	4 ure	16,4€
skupaj proizv. stroški			68,2		101,4€

6. Obračun proizvajalnih stroškov prodanih proizvodov

Proizvod	Prodaja v prvem trimesečju (v enotah)	Proizvajalna cena (v d.e.)	Proizvajalni stroški prodanih proizvodov (v d.e.)
Proizvod A	1.640	68,2€	111.848€
Proizvod B	1.110	101,4€	112.554€
skupaj			224..402€

7. Obračun stroškov prodajanja in splošnih aktivnosti

	Skupaj
Proizvod A	
1.prodaja	1640
2.spremenljivi stroški prodaje na enoto proiz.	8€
3. = uresničeni spremenljivi stroški prodaje	13.120€ (1*2)
Proizvod B	
1.prodaja	1110
2.spremenljivi stroški prodaje na enoto proiz.	15€
3. = uresničeni spremenljivi stroški prodaje	16.650€
4. + Uresničeni stalni stroški prodaje in splošnih aktivnosti	9.600€
5. = Celotni uresničeni stroški prodaje in splošnih aktivnosti	39.370

8. Obračunski izkaz poslovnega izida (v d.e.)

	Kategorija	Uresničeno	Načrtovano	Odmik	
1	Prihodki	343.620€	353.000€	9.380€	U
2	Proizvajalni stroški prodanih proizvodov	224.402€	238.940€	14.538	U
3	Prispevek za kritje stroškov prodajanja in splošnih dejavnosti ter dobička (1 – 2)	119.218€	114.060€	5.158€	U
4	Stroški prodajanja in splošnih aktivnosti	39.370€	41.590€	2.220	N
5	Dobiček iz poslovanja (3 – 4)	79.848€	72.470€	7.378	U

U- ugoden

N- neugoden

VAJA 2

Frutek d.o.o. proizvaja sadne sokove, proizvod A je njihov najbolj prodajnim proizvod, ki se prodaja v steklenicah. Predračun prodaje za prve štiri mesece leta 2007 je sledeči:

Mesec	Število prodani steklenic	Prihodki iz prodaje v (€)
Januar	10.000	15.000€
Februar	12.000	18.000€
Marec	11.000	16.500€
april	10.000	15.000€

Pri vodenju zalog dokončanih proizvodov imajo pravilo, da morajo imeti na koncu vsakega meseca v zalogi 20% obsega prodaje v naslednjem mesecu. 31.12.2006 je na zalogi 2.000 steklenic.

Izdelajte:

1. Predračun proizvodnje za januar, februar in marec
2. Koliko sadja je potrebno nabaviti januarja in februarja, če potrebujemo za proizvodnjo ene pločevinke 0,2 kg sadja? Cena

sadja je 0,65€ /kg. Podjetje ima v pravilniku zapisano, da mora znašati na koncu vsakega meseca zaloga 20% potrebnega materiala (sadja), ki bo porabljeno v naslednjem mesecu.

Predračun proizvodnje

1		Jan.	Feb.	Mar.	april
2	+Načrtovana prodaja	10.000	12.000	11.000	10.000
3	+Proizvodi v končni zalogi	2.400	2.200	2.000	
4	=Celotna potreba po proizvodih	12.400	14.200	13.000	
5	-Proizvodi v začetni zalogi	Otv -2.000	-2.400	-2.200	
6	=Proizvedene enote	10.400	11.800	10.800	11.400

Predračun nabave

	Material	jan	feb	mar
1	Načrtovana proizvodnja	10.400	11.800	10.800
2	X načrtovan potrošek na enoto	0,2 kg	0,2kg	0,2kg
3	=poraba mat. v mesecu-kg	2.080 kg	2.360 kg	2.160 kg
4	+mat. v končni zalogi	400kg	472kg	432 kg
5	=celotna potreba po materialu	2.480kg	2.832kg	2.592kg
6	-mat. v začetni zalogi	416kg	472kg	432kg
7	=mat., ki ga je potrebno nabaviti	2.064kg	2.360kg	2160kg
8	X nabavna cena enote materiala v €	0,65€	0,65€	0,65€
9	=nabavna vrednost materiala v €	1.341,60€	1.534,00€	1,404,00€

